Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 384/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Metsähallituksen ja Rikosseuraamuslaitoksen (Rise) välisen yhteistyön lopettamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Tiina Elon /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 384/2024 vp:

> Miksi hallitus lopettaa kustannustehokkaaksi osoittautuneen vankityön käytön kansallispuistojen ja luontokohteiden hoidossa,
>
> miksi vankityö on päätetty korvata kalliimmaksi tulevilla ulkoisten palveluiden ostoilla
>
> ja miten hallitus aikoo korvata toisaalta retkeilyinfran kunnostukseen ja ylläpitoon ja toisaalta kuntouttavaan työtoimintaan näin syntyvän vajeen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Avolaitosvankeja on työllistetty valtion, kuntien, seurakuntien ja yleishyödyllisten yhteisöjen omistuksessa olevien rakennusten ja ympäristöjen rakentamis-, korjaus- ja hoitotöihin sekä kansallisomaisuuden ylläpitämiseen. Hallituksen ensi vuoden talousarviossa leikataan oikeusministeriön hallinnonalan avolaitostöiden rahoitusta. Avolaitosmäärärahat ovat olleet erillisellä 4,7 miljoonan euron momentilla (25.40.74). Momentin määrärahoista noin 1,7 miljoonaa on käytetty avovangeille maksettaviin palkkoihin. Lopulla 3 miljoonalla eurolla on katettu Rikosseuraamuslaitoksen yhteistyökumppaneille maksettuja korvauksia eli rakentamis-, korjaus- ja hoitotöiden aineita ja tarvikkeita. Jatkossakin vankityö avolaitostöiden osalta on veloituksetonta, mutta yhteistyökumppanit maksavat itse aineet ja tarvikkeet. Talousarvioesityksessä on budjetoitu avolaitostöiden palkkoihin 1,7 milj. euroa (25.40.01).

Avolaitosmäärärahan leikkaus liittyy oikeusministeriön pääluokkaan kohdennettuihin säästöihin, jotka ovat osa valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa. Valtionhallinnon tuottavuusohjelman tavoitteena on tehostaa julkisen sektorin toimintaa ja tukea hallituksen julkisen talouden kestävyystavoitetta. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelman mukaiset vuoden 2025 säästöt ovat 17,9 miljoonaa euroa, josta n. 13,6 miljoonaa euroa on talousarvioesityksessä kohdennettu toimintamenomomenteille. Oikeudenhoidon turvaamiseksi säästöjä haettiin myös muilta kuin toimintamenomomenteilta. Vuoden 2025 talousarvioesityksessä säästöjä sisältyy tämän vuoksi avolaitostöihin, ICT-menoihin ja avustuksiin. Rikosseuraamuslaitoksen yhteistyörahoituksen suuruus on ollut noin 1,3–1,5 miljoonaa euroa vuosittain, mikä on kattanut noin puolet Luontopalveluille aiheutuneista vankityötoiminnan kustannuksista. Oikeusministeriön määrärahoilla on kustannettu mm. materiaaleja, vankien kuljetuksia sekä työnjohtajien palkkakuluja.

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että avolaitostöiden tarkoituksena on edistää Rikosseuraamuslaitoksen vankityöhön ja kuntoutukseen liittyviä vaikuttavuustavoitteita.

Vankityön käyttö vaatii kuitenkin erityisjärjestelyitä, kuten vankien kuljetuksia ja työnjohtajia vankiryhmille. Vankityön tuottavuus ei ole verrattavissa markkinatoimijoihin. Ympäristöministeriön mukaan Metsähallituksen Luontopalvelut suunnittelee aiemmin vankityönä toteutetun retkeilyinfran huollon korvaamista kokonaisarvion mukaan tuottavammalla tavalla ostopalveluna, joiden kannattavuutta voidaan hallita usealla tavalla, kuten sopimushallinnalla ja tarjouskilpailuilla.

Keskeistä on, että esitetty muutos ei jatkossakaan estäisi avolaitosvankien työskentelyä. Vangit olisivat edelleen tilaajille maksutonta työvoimaa, joten avolaitostöiden järjestämiselle arvioidaan edelleen olevan kysyntää ja siten myös vankityöhön liittyvät kuntouttavat vaikutukset toteutuvat. Avolaitosvankeja on työllistetty valtion, kuntien, seurakuntien ja yleishyödyllisten yhteisöjen omistuksessa olevien rakennusten ja ympäristöjen rakentamis-, korjaus ja hoitotöihin sekä kansallisomaisuuden ylläpitämiseen.

Helsingissä 6.11.2024

Oikeusministeri Leena Meri

VN/29707/2024-OM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Meri Leena 913084540

2024-11-07